

VIVA ITALIA – Innovaatioiden Bologna

2.12.2025

NOTRE-hankkeen toimijoilla oli hieno mahdollisuus osallistua kolmipäiväiselle henkilöstövaihto -vierailulle pohjois-Italian Emilia-Romagnan alueelle ja Bolognan kaupunkiin. Vierailu toteutui syyskuussa 2025. Matkalla saimme tutustua Emilia-Romagnan alueen tutkimus- ja kehitysekosysteemiin, jossa teknologia, teollisuus ja kulttuuri kietoutuvat yhteen.

Maanantai 15.9. – Bologna

- Matkustuspäivämme alkoi aamuvarhaisella Kauhavalta ja Seinäjoelta ensin junamatkalla Helsinkiin ja lentokoneella Milan – Bergamon lentokentälle. Bergamosta jatkoimme junalla ensin Milanoon, josta näimme ainoastaan valtavan juna-aseman lukuisine laitureineen. Matka Milanosta Bolognaan sujui vauhdikkaasti *TrenItalia* luotijunalla, jolla nopeutta oli parhaimmillaan 300km/h.
- Bolognan juna-asemalta lunastimme heti kolmen päivän linja-autoliput, koska helpoin tapa liikkua Bolognan historiallisen keskustan tuntumassa oli nimenomaan julkinen liikenne. Raitiovaunulinjat kaupunkiin olivat uudelleen rakenteilla, ne oli purettu pois 1960 luvun alkupuolella. Itse historiallista keskustaa kiersi kehäkatu ja sitä ajoivat *Circolare* -merkityt linja-autot jatkuvasti molempiin suuntiin, joten liikkuminen keskustassa oli todella sujuvaa.
- Majoituimme pienehköön hotelliin, josta oli lyhyt matka Bolognan keskustan upeille nähtävyyksille ja päätori *Piazza Maggiore´*lle. Ensivaikutelmia kaupungista oli Unescon maailmanperintökohteenakin tunnetut katetut jalkakäytävät, lukuisat pikkuravintolat ja upeat vanhat ja koristeelliset rakennukset.

Kuva 1. Piazza Maggiore (kuva: Kirsi Paavola, 2025).

Tiistai 16.9. – Emilia-Romagnan innovaatiot esittäytyvät

- Päivä alkoi **CNR:n (Italian kansallinen tutkimusneuvosto)** tiloissa, missä esiteltiin alueen innovaatiotoimintaa ja tutkimuksen sekä teollisuuden yhteistyötä. Emilia-Romagnan alueella toimii viisi yliopistoa, joissa on yhteensä 160 000 opiskelijaa. Mielenkiintoisin konsortio miespuolisten osallistujien mielestä on todennäköisesti *MUNER* eli **Motorvehicle University of Emilia-Romagna**, joka on korkeakouluyhteistyöhanke yhdistäen neljän yliopiston asiantuntemuksen ja Motor Valleyn autoteollisuuden yritykset auto- ja moottoriajoneuvotekniikan koulutukseen. Yhteistyötä tehdään tunnettujen autotehtaiden kanssa kuten *Lamborghini, Ferrari, Ducati* ja *Maserati.*

Kuva 2. CNR innovaatiolaboratorio Bolognassa (kuva: Sami Perälä, 2025).

- **ART-ER -konsortio**, (Attractiveness, Research, Territory – Emilia Romagna) on osakeyhtiö, jonka tehtävänä on edistää alueen tutkimus-, kehitys- ja innovaatioekosysteemiä. Se toimii linkkinä alueellisten toimijoiden, yritysten, yliopistojen ja aluehallinnon välillä, koordinoiden ja toteuttaen innovaatiohankkeita, rahoituspalveluita ja kansainvälisiä yhteistyöfoorumeita. Konsortiossa työskentelee n. 200 eri alojen asiantuntijaa ja sen liikevaihto on 23 miljoonaa euroa vuodessa. Toiminnan tavoitteena on edistää kestävää kasvua kehittämällä innovaatioita ja osaamista, vahvistaa alueen vetovoimaa ja kansainvälistymistä sekä lisätä tutkimus- ja innovaatiokapasiteettia sekä integroida alueen toimijat globaaleihin arvoketjuihin ja uusille markkinoille.
- **FIRST** *(Regional Platform for European Funding and Calls)***,** on ART-ER:n alueellinen portaali, joka auttaa pk-yrityksiä ja tutkimusorganisaatioita löytämään sopivia rahoitusmahdollisuuksia, kuten Horizon Europe, Interreg ja muita EU-ohjelmia. Palvelu tarjoaa maksutonta asiantuntijatukea hakuprosesseihin sekä ajantasaista tietoa tutkimus- ja innovaatiokilpailuista Euroopan, kansallisella ja alueellisella tasolla. Tarjolla on myös **Open Innovation Scouting** -alusta, joka on yhdistää yritysten teknologiset tarpeet sopiviin innovatiivisiin ratkaisuihin toimien eräänlaisena “matchmaking-palveluna” tutkimuksen, startup-yritysten ja teollisuuden välillä.
- Iltapäivällä vierailimme **MISTER Smart Innovation ja Proambiente** -laboratorioissa, joita isännöi Technopolo Bologna CNR soveltavan tutkimuksen ja yritysinnovaatioiden keskuksena. Laboratoriossa esiteltiin muun muassa tekoälyyn perustuvaa ratkaisua, jolla voidaan tunnistaa hoivalaitoksissa tapahtuvia ikäihmisen kaatumisia. Ratkaisut on kehitetty tukemaan ikääntyneiden turvallisuutta ja hyvinvointia sekä helpottamaan hoitohenkilöstön työtä. Tecnopolo Bologna CNR auttaa kaiken kokoisia yrityksiä innovoimaan ja soveltamaan teknologisia ratkaisuja tuotteisiinsa ja prosesseihinsa.
- Päivä päättyi yhteiseen illalliseen Pyhän Stefanuksen nimeä kantavassa osteriassa, jossa emilialainen ruokaperinne eli vahvana. Ravintola sijaitsi historiallisen *Sette Chiese* -aukion laidalla, aivan keskiaikaisten holvikäytävien kupeessa.

Keskiviikko 17.9. – Tutkimusta Piacenzasta Reggio Emiliaan

- Keskiviikkopäivä alkoi bussimatkalla Piazenzaan. Tecnopolo di Piazenza eli **MUSP-laboratorio** tukee yrityksiä uusien tuotantoteknologioiden kehittämisessä. MUSP -laboratorion päämaja sijaitsi upeassa 1700 -luvulla rakennetussa kartanokompleksissa, mikä oli kunnostettu vastaamaan tämän päivän toimistorakennusten vaatimuksia. MUSP toimii paitsi tutkimuslaitoksena myös teollisuuden kumppanina: yritysten haasteita otetaan vastaan ja muunnetaan teknologisiksi mahdollisuuksiksi.
- Iltapäivällä tutustuttiin **RE:Lab**-laboratorioon Reggio Emiliassa, joka kehittää ihmisen ja koneen välistä vuorovaikutusta erityisesti terveyssovelluksissa. Tässä paikassa valokuvaaminen oli kiellettyä, mutta erityisen vaikutuksen teki ”äänetön” kaiutin, joka esim. seinälle painettuna sai koko seinän soittamaan musiikkia. Erityisen hämmentävää oli painaa kyseinen kaiutin omaan otsaan, jolloin ääni kuului selkeästi pään sisältä. Toinen mielenkiintoinen demo oli hanskat, joiden avulla pystyi tunnustelemaan erilaisia materiaaleja virtuaalisesti. Testihanskassa oli sensorit jokaisessa sormessa, joiden avulla tuo tuntoefekti saatiin aikaan.

Kuva 3. RE:Lab -laboratorion infotaulu (kuva: Kirsi Paavola, 2025).

Yrityksellä oli myös yhteistyötä mm. Ferrari-autotehtaan kanssa, jossa osa yrityksen työntekijöistä työskentelee ja yrityksen toinen toimipaikka on Ferrarin tehtaan vieressä. Saimme kokea pienen palan tästä testaamalla Ferrarin ajosimulaattoria ja tutkimalla sen *Portofino*-mallia XR-maailmassa.

- Viimeisenä kohteena oli **Museo Mauriziano dell’Ariosto**, jossa esiteltiin RE:Labin ja museon yhteistyöprojekti *Furiose Interazioni* – interaktiivinen digitaalinen kokemus klassisen *Orlando Furioso* -eepoksen pohjalta. Projekti havainnollisti, miten teknologiaa voidaan käyttää kulttuuriperinnön elävöittämiseen ja saavutettavuuden parantamiseen. Erityisesti lapsille suunnattu näyttely ja ohjelmat jäävät varmasti tehokkaammin mieleen, kuin historian oppitunti luokkahuoneessa.

Torstai 18.9. – Teollisuuden tulevaisuutta ja robotiikkaa

- Viimeisenä ohjelmassamme oli vierailu **BI-REX (Big Data Innovation and Research Excellence) Competence Centerin tiloissa**. Se on yksi Italian kahdeksasta kansallisesta osaamiskeskuksesta, jonka päätoimiala on big data. Vuonna 2018 perustettu julkisen ja yksityisen sektorin konsortio kokoaa yhteen 64 kumppania yliopistoista, tutkimuslaitoksista ja huippuyrityksistä, ja sen pääkonttori sijaitsee Bolognassa. BI-REX on ainoa teollisuusvetoisesti johdettu osaamiskeskus. BI-Rexin keskeinen palvelu yrityksille on “test before invest” -mahdollisuus, jossa yritykset voivat kokeilla ja simuloida uusia teknologioita ja prosesseja pienimuotoisesti ennen laajempia investointeja. Keskuksessa vakuutuimme erityisesti robotiikan ja 3D-tulostuksen tasosta.
- BI-REXissä oli valtava määrä erilaisia laitteita ja robotiikkaa toteuttamaan palveluita. 3D-mallinnuksella on

esimerkkejä erilaisista komponenteista (moottorin lohko, motoGP-pyörän etuhaarukka) terveydenhuollon ratkaisuihin, josta esimerkkinä käsivarteen ihon alle istutettava kanyyli dialyysipotilaalle tai Parkinsonin tautia sairastavalle vapinaa rauhoittava piirilevy.

Kuva 4. BI-REX ihonalainen kanyyli-istutus (kuva: Kirsi Paavola, 2025).

Mitä Emilia-Romagnasta voisi mallintaa Etelä-Pohjanmaalle?

Etelä-Pohjanmaan innovaatioekosysteemin kehittämiseksi voitaisiin perustellusti tavoitella selkeää “yhden luukun” alueellista koordinaattoria, joka kokoaisi SEAMKin, kunnat ja hyvinvointialueen, kehittäjäorganisaatiot, järjestöt ja yritykset saman innovaatioarkkitehtuurin piiriin. Tällainen toimija voisi toimia poikkitieteisenä innovaatio- ja rahoituspalveluportaalina — Emilia-Romagnan FIRST-mallin tapaan — tarjoten ajantasaista tietoa EU-, EAKR- ja Business Finland -rahoitusmahdollisuuksista ja tukien erityisesti pk-yritysten pääsyä kehittämispalveluihin. Samalla tällainen alueellinen innovaatio- ja rahoituspalvelumalli vastaisi yrityskentän todelliseen tarpeeseen: julkinen rahoitus ja hanketoiminta tulisi tuoda lähemmäs yrityksiä, joilla ei ole resursseja hakea rahoitusta tai valmistella hankkeita omillaan, ja juuri tällainen tuki istuisi erinomaisesti myös maakuntaohjelman tavoitteisiin.

Etelä-Pohjanmaan tulisi myös arvioida tarvetta ja osaamista *“test before invest”* -tyyppisille pilotointipalveluille, joita voidaan toteuttaa hajautettuna verkostomallina useissa laboratorioissa ja yritysten tiloissa. Tätä ajatusta edistää erinomaisesti EPIK-hanke, joka kokoaa teollisuusyritysten testausympäristöt yhteiseen pilvipalveluun ja luo pohjan toiminnan laajentamiselle myös muille toimialoille. Vaikka moni kehittämiskokonaisuus on luonteva toteuttaa Etelä-Pohjanmaalla, on samalla syytä tarkastella mahdollisuuksia myös maakuntien väliseen yhteistyöhön, erityisesti Seinäjoki–Pori–Kokkola-akselilla. Näillä kolmella maakuntakeskuksella on samankaltaiset rakenteelliset haasteet ja vahvuudet, ja CSS-yhteistyö (Centria – SEAMK – SAMK) voisi tarjota luontevan alustan yhteisille innovaatio-, pilotointi- ja rahoituspalveluille.

Emilia-Romagnan vahvuus on yhteensovitettu kokonaisuus, jossa koordinaattori (ART-ER), yrityslähtöiset toimeksiannot (MISTER, MUSP, RE:Lab), pilotointikapasiteetti (BI-REX) ja yliopistot muodostavat toimivan

innovaatioekosysteemin. Vastaavan palvelupolun rakentaminen Etelä-Pohjanmaalle vahvistaisi SEAMKin roolia, syventäisi yritysyhteistyötä ja loisi kumulatiivista synergiaa, mikä näkyisi sekä teollisuuden kilpailukykynä että hyvinvointipalvelujen vaikuttavuutena.

Etelä-Pohjanmaalla on jo vahvoja toimijoita ja hyvää yhteistyötä, mutta alueen itsenäinen toimintakulttuuri ja suuri yritysmäärä korostavat tarvetta yhteistyön ja kumppanuuksien vahvistamiselle ja syventämiselle. Maakuntien välinen yhteistyö voisi entisestään voimistaa alueen kilpailukykyä ja mahdollistaa vaikuttavampien ratkaisujen syntymisen — aivan Emilia-Romagnan laajan ekosysteemimallin hengessä.

Kirjoittajat toimivat neljävuotisessa NOTRE-hankkeessa, joka on Interreg Europe -rahoitteinen. Hankkeessa tuetaan sosiaali- ja terveydenhuollon digitalisaatiota erityisesti ikääntyvän väestön omatoimisuuden ja hyvinvoinnin osalta. Hanke pyrkii tukemaan teknologia-alan startup-yrityksiä uusien tuoteideoiden kehittämisessä ja markkinoille saamisessa.

Kirsi Paavola
Projektipäällikkö, hankesalkkuvastaava
Hyvinvointi ja luovuus
SEAMK

Sami Perälä
Kehittämispäällikkö, hyvinvointiteknologia
Hyvinvointi ja luovuus
SEAMK

Arttu Mustajärvi
TKI-asiantuntija
Hyvinvointi ja luovuus
SEAMK